

Bryssel den 16 juni 2025
(OR. en)

9595/25

SOC 329
EMPL 207
EDUC 189
ECOFIN 639

NOT

från: Rådets generalsekretariat
till: Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet

Ärende: Bedömning av 2025 års landsspecifika rekommendationer och av genomförandet av 2024 års landsspecifika rekommendationer: yttrande från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd – *Godkännande*

För delegationerna bifogas yttrandet från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd om bedömningen av 2025 års landsspecifika rekommendationer och av genomförandet av 2024 års landsspecifika rekommendationer, för godkännande av rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) vid mötet den 19 juni 2025.

Addendum till denna not:

- Sysselsättningskommitténs och kommittén för socialt skydds översyner av den sociala konvergensen 2025 – landsspecifika slutsatser (ADD 1)
- Sysselsättningskommitténs översyner av den multilaterala övervakningen 2025 – landsspecifika slutsatser (ADD 2)
- Kommittén för socialt skydds multilaterala översyner av genomförandet 2025 – landsspecifika slutsatser (ADD 3)

Yttrande från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd om den europeiska planeringsterminen 2025

13 juni 2025

Ingress

På grundval av bestämmelserna i artiklarna 148, 150 och 160 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*), rådets beslut om inrättande av kommittéerna samt förordning (EU) 2024/1263 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken, har sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd behörighet för genomförandet av de aspekter av den europeiska planeringsterminen som rör sysselsättnings-, kompetens- och socialpolitiken.

I enlighet med de respektive förslag som lades fram av Europeiska kommissionen bidrog sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd under hela den europeiska planeringsterminen 2025 till slutförandet av den årliga *gemensamma sysselsättningsrapporten*¹, *rekommendationen för den ekonomiska politiken i euroområdet*² och *de nya landsspecifika rekommendationerna*³. Dessutom utarbetade kommittéerna en uppsättning rådsslutsatser som ska åtfölja *den gemensamma sysselsättningsrapporten 2025*⁴ och en *övergripande not* till Europeiska rådet som ska åtfölja *2025 års landsspecifika rekommendationer*⁵.

¹ Den gemensamma sysselsättningsrapporten 2025 [föreslogs av kommissionen](#) som en del av höstpaketet den 18 december 2024. Efter förhandlingar i kommittéerna [antogs den av rådet](#) (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) vid mötet den 10 mars. Den slutliga publikationen finns tillgänglig via [den här länken](#).

² [Sysselsättningsaspekterna och de sociala aspekterna](#) av rekommendationen för euroområdet godkändes vid mötet i rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) den 10 mars. Rekommendationen [antogs slutligen](#) vid Ekofinrådets möte den 13 maj.

³ 2025 års landsspecifika rekommendationer [föreslogs av kommissionen](#) som en del av vårpaketet den 4 juni. Efter förhandlingar i kommittéerna antas sysselsättningsaspekterna och de sociala aspekterna av rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) vid mötet den 19 juni. Det slutgiltiga antagandet planeras ske vid Ekofinrådets möte den 8 juli.

⁴ [Rådets slutsatser om den gemensamma sysselsättningsrapporten 2025](#) godkändes av rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) vid mötet den 10 mars.

⁵ Den övergripande noten om 2025 års landsspecifika rekommendationer, som utarbetats under det polska ordförandeskapets ledning, är avsedd att bidra till de politiska debatterna i rådet (vid mötena i rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) och Ekofinrådet den 19 respektive 20 juni) och i Europeiska rådet (den 26–27 juni).

Kommittéerna granskade även medlemsstaternas framsteg i genomförandet av de relevanta landsspecifika rekommendationer för 2024 som utfärdats av rådet. Genomförandet av *ramen för social konvergens* bidrog också till övervakningen av den uppåtgående sociala konvergensen i EU⁶. När det gäller det sistnämnda införlivades det första steget av analysen i den gemensamma sysselsättningsrapporten 2025, medan det andra steget av analysen offentliggjordes av kommissionen efter ett bilateralt utbyte med de berörda medlemsstaterna och ett samråd med arbetsmarknadens parter om risker och utmaningar för den uppåtgående sociala konvergensen. Resultaten av det andra steget av analysen diskuterades sedan i sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd genom en rad *översyner av den sociala konvergensen*⁷.

Efter ikraftträdandet av förordning 2024/1263⁸ diskuterade kommissionen under 2025 för första gången även sysselsättningsaspekterna och de sociala aspekterna av de nya *medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna*⁹ och de tillhörande *årliga lägesrapporterna*¹⁰ som utarbetats av medlemsstaterna. I samarbete med Ekofinrådets kommittéer bidrog sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd också till utarbetandet av rådets rekommendationer om godkännande av de medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna¹¹.

Avsnitt 1 i detta yttrande innehåller kommittéernas allmänna åsikter om styrningen av den europeiska planeringsterminen. **Avsnitt 2** innehåller överväganden om de förslag till landsspecifika rekommendationer för 2025 som antogs av kommissionen och lades fram för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd den 5 juni 2025. **Avsnitt 3** innehåller resultatet av utvärderingen av medlemsstaternas framsteg mot genomförandet av relevanta landsspecifika rekommendationer för 2024 och iakttagelserna inom ramen för social konvergens, i form av tematiska budskap till följd av granskningarna inom ramen för den multilaterala övervakning som kommittéerna genomfört. De landsspecifika slutsatserna **bifogas**.

⁶ Utformningen av och innehållet i ramen för social konvergens beskrivs i [huvudbudskapen om införande av en ram för social konvergens i den europeiska planeringsterminen](#) och den tillhörande [rapporten från den gemensamma arbetsgruppen för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd](#). Dokumenten lades fram för rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) den 12 juni 2023. Innehållet i ramen för social konvergens diskuterades i en särskild arbetsgrupp för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd som var verksam mellan oktober 2022 och maj 2023.

⁷ Kommissionen offentliggjorde det andra steget av analysen genom ett [arbetsdokument från kommissionen](#) den 11 april. Översynerna genomfördes av sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd den 13 maj (se avsnitt 3.1).

⁸ [Förordning \(EU\) 2024/1263](#) av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97.

⁹ De medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna finns tillgängliga via [den här länken](#).

¹⁰ De årliga lägesrapporterna för 2025 finns tillgängliga via [den här länken](#).

¹¹ Rekommendationerna föreslås av kommissionen och antas vid Ekofinrådets möten.

Avsnitt 1

Den europeiska planeringsterminens styrningsaspekter

Den europeiska planeringsterminen 2025 angav det första året för genomförandet av EU:s nya ramverk för ekonomisk styrning, i vilket den europeiska pelaren för sociala rättigheter fortfarande är en av unionens gemensamma prioriteringar. I linje med tidigare uppmaningar¹² välkomnade kommittéerna inrättandet av en mer integrerad strategi för den ekonomiska politiken, finanspolitiken, sysselsättningspolitiken och socialpolitiken, bland annat genom förstärkt samarbete mellan rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) och Ekofinrådet. Under planeringsterminen 2025 bekräftades att sysselsättning, kompetens och utbildning samt sociala prioriteringar dels är avgörande för att genomföra pelarens principer, dels är en av de viktigaste övergripande möjliggörande faktorerna för att stärka unionens konkurrenskraft och en hållbar tillväxt för alla. I detta sammanhang diskuterade sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd de relevanta aspekterna av den första omgången medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer som lämnats in av medlemsstaterna, bidrog de till utarbetandet av rådets rekommendationer om godkännande av innehållet och diskuterade de det relaterade innehållet i de årliga lägesrapporterna. I de medelfristiga planerna läggs ett starkt fokus på sysselsättningspolitiken, kompetens- och utbildningspolitiken och socialpolitiken, och många av de åtgärder som motiverar en förlängning av den finanspolitiska anpassningsbanan faller inom dessa områden på grund av deras förväntade positiva effekter på den ekonomiska tillväxten¹³. Med utgångspunkt i de omfattande diskussioner som hölls mellan 2023 och 2024 om de ekonomiska effekterna av arbetsmarknads-, kompetens- och socialpolitiska åtgärder¹⁴, ser kommittéerna fram emot att rådfrågas om kommissionens utformning av och mandat för ett ”kunskapsnav”. Detta initiativ kan ytterligare bidra till att främja en gemensam förståelse av hur sysselsättnings-, kompetens- och utbildningsrelaterade samt sociala reformer och investeringar bidrar till både sociala framsteg och en hållbar ekonomisk tillväxt för alla.

¹² Se [yttrandet om mervärdet av sociala investeringar och om den roll som rådet i konstellationen sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor spelar i styrningen av den europeiska planeringsterminen](#) (punkterna 8, 9 och 11), godkänt av rådet i november 2023, och [yttrandet om unionens framtida politiska prioriteringar avseende den europeiska pelaren för sociala rättigheter](#) (punkterna 16 och 17), godkänt av rådet i mars 2024.

¹³ Se [skrivelsen av den 26 februari från ordförandena för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd till ministrarna i rådet \(sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor\)](#).

¹⁴ Dessa diskussioner utmynnade i: [Yttrande från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd om mervärdet av sociala investeringar och om den roll som rådet i konstellationen sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor spelar i styrningen av den europeiska planeringsterminen](#) (godkänt av rådet den 28 november 2023), [Riktlinjedebatt mellan ministrarna i rådet \(sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor\) och Ekofinrådet](#) (den 12 mars 2024), [Rådets slutsatser om arbetsmarknads-, kompetens- och socialpolitiska åtgärders betydelse för motståndskraftiga ekonomier](#) (godkända av rådet den 20 juni 2024), och [Frivilliga vägledande principer för EU:s medlemsstater för att bedöma de ekonomiska effekterna av reformer och investeringar på områdena arbetsmarknad, kompetens och socialpolitik](#) (godkända av rådet den 20 juni 2024).

När det gäller planeringsterminens sysselsättningsdimension och sociala dimension diskuterade kommittéerna under hela planeringsterminen 2025 de framsteg som hittills gjorts mot EU:s och medlemsstaternas mål för 2030 avseende sysselsättning, kompetens samt minskad fattigdom och social utestängning¹⁵. Även om EU är på god väg att nå det överordnade målet för 2030 om att minst 78 % av befolkningen ska vara sysselsatta – sju medlemsstater har redan nått sina nationella mål och de flesta verkar vara på rätt spår – noterade sysselsättningskommittén med oro att framstegen mot EU:s mål för vuxenutbildning har varit begränsade och att endast tio medlemsstater har gjort framsteg mot sina nationella mål¹⁶. Samtidigt konstaterade kommittén för socialt skydd att covid-19-pandemin, energikrisen och den höga inflationen de senaste åren har möjliggjort endast en blygsam minskning av antalet personer som riskerar fattigdom eller social utestängning i EU, och att endast hälften av medlemsstaterna har gjort framsteg mot sina nationella mål, medan omkring en tredjedel har upplevt försämringar. I maj välkomnade kommittéerna möjligheten att lämna ytterligare synpunkter på innehållet i nästa handlingsplan för den europeiska pelaren för sociala rättigheter, som ett komplement till de synpunkter som redan framförts i *yttrandet om unionens framtida politiska prioriteringar för genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter*¹⁷, som utarbetades 2024.

¹⁵ Kommittéerna lade fram ett [yttrande om processen för fastställande av nationella mål för 2030](#) för rådet i juni 2022.

¹⁶ I detta sammanhang efterlyste flera ledamöter i sysselsättningskommittén ytterligare diskussioner om genomförbarheten av att övergå från uppgifter från undersökningen om vuxenutbildning till uppgifter från arbetskraftsundersökningen (som för närvarande planeras), och om möjligheten att överväga arbetsplatsanknuten utbildning, med tanke på de hittills begränsade framstegen samt relevansen av denna typ av utbildning i vissa länder.

¹⁷ Se fotnot 12.

För att stödja kartläggningen av risker och utmaningar för uppåtående social konvergens genomförde kommissionen ramen för social konvergens. Efter översynen av det pilotprojekt som genomfördes 2024¹⁸ konstaterade kommittéerna med tillfredsställelse att kommissionen tidigare offentliggjort det andra steget av analysen, vilket också gjorde det möjligt att bättre förbereda de tillhörande översynerna av den multilaterala övervakningen. Sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd noterade att resultatet av ramen hade införlivats i förslagen till 2025 års landsspecifika rekommendationer och i landsrapporterna, och att de därigenom stödde fastställandet av politiska åtgärder för att främja uppåtående social konvergens. Vissa kommittéledamöter upprepade dock att de tvivlar på ramens förmåga att på ett heltäckande sätt fånga upp riskerna för social konvergens, särskilt på grund av vissa sociala indikatorers aktualitet och avsaknaden av vissa relevanta politikområden i den sociala resultattavlan, och efterlyste ytterligare dialog för att säkerställa transparens i den process som leder fram till att kommissionen fastställer i vilka länder den sociala konvergensen är i fara. Kommittéerna är redo att samarbeta med kommissionen för att genomföra anpassningar i syfte att förbättra analysen och processen.

Sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd förde enligt praxis även övergripande diskussioner med arbetsmarknadens parter i EU och företrädare för civilsamhällets organisationer om de politiska prioriteringarna i såväl höstpaketet som vårpaketet. Dessa diskussioner gav upphov till en konstruktiv och omfattande dialog som vederbörligen beaktades vid utarbetandet av detta yttrande. Kommittéerna bekräftar att deltagandet av arbetsmarknadens parter, företrädare för det civila samhället och andra berörda parter i alla skeden av den europeiska planeringsterminen och den nationella politiska beslutsprocessen är en avgörande faktor för att nå framgång med samordningen och genomförandet av den ekonomiska politiken, sysselsättningspolitiken och socialpolitiken. Under första halvan av 2025 stärkte sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd i detta sammanhang ytterligare deltagandet av arbetsmarknadens parter och det civila samhällets organisationer i sin verksamhet, i syfte att främja deras deltagande i kartläggningen av utmaningar och i utformningen av relevanta politiska åtgärder¹⁹.

¹⁸ Se [bedömningen av ramen för social konvergens såsom den genomförts på pilotbasis under den europeiska planeringsterminen 2024](#), som diskuterades i rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) vid mötet den 2 december 2024.

¹⁹ Under den europeiska planeringsterminen 2025 hölls trepartsmöten i sysselsättningskommitténs grupp för politisk analys den 11 mars – med deltagande av nationella arbetsmarknadsparter från alla medlemsstater – och i kommittén för socialt skydd den 11 april (då också med deltagande från det civila samhället), för att diskutera genomförandet av kommissionens [handlingsplan för att ta itu med bristen på arbetskraft och kompetens](#), som offentliggjordes i mars 2024.

Dessutom ägde ett gemensamt möte mellan ledamöterna i sysselsättningskommittén och utbildningskommittén rum i mars, efter Europeiska kommissionens offentliggörande av kompetensunionen. I diskussionen betonade medlemsstaterna vikten av initiativet och av ytterligare investeringar i utbildning och kompetens, och diskuterade dess olika aspekter.

Slutligen uppmanar kommittéerna kommissionen att i nära samarbete med kommande ordförandeskap i rådet fastställa en lämplig och förutsägbar tidsplan för offentliggörandet av vårpaketet från och med 2026. Under årets planeringstermin uttryckte sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd sitt starka missnöje med det sena offentliggörandet av vårpaketet den 4 juni, vilket äventyrade det fördragsbaserade deltagandet av rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) i utarbetandet och godkännandet av de nya landsspecifika rekommendationerna. Förseningen medförde ett behov av exceptionella anpassningar på både kommitté- och rådsnivå, bland annat fick det möte i rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) som ursprungligen var planerat till den 12 juni skjutas upp till den 19 juni, och särskilda arrangemang inom kommittéerna blev nödvändiga för att säkerställa att ministrarna i rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) åtminstone skulle kunna godkänna sysselsättningsaspekterna och de sociala aspekterna av de nya landsspecifika rekommendationerna. Trots detta kunde de landsspecifika rekommendationerna om delad behörighet mellan rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) och Ekofinrådet inte godkännas av ministrarna i rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor), utan kommer att antas direkt vid Ekofinrådets möte den 8 juli. Dessutom riskerar den pressade tidsplanen för att behandla sysselsättnings- och kompetensaspekterna samt de sociala aspekterna av de landsspecifika rekommendationerna att undergräva planeringsterminens trovärdighet och negativt inverka på både egenansvaret för och kvaliteten på de slutliga rekommendationerna på grund av den begränsade tiden för verkliga multilaterala diskussioner.

Avsnitt 2

Bedömning av kommissionens förslag till landsspecifika rekommendationer för 2025

2025 års förslag till landsspecifika rekommendationer innebar en övergång från den ”sparsamma” strategi som fastställdes 2022 och som rör återhämtnings- och resiliensplanernas övergripande karaktär till en mer omfattande uppsättning rekommendationer. Liksom förra året var planeringsterminen inriktad på att främja konkurrenskraft och välstånd i unionen genom att avhjälpa hinder för en hållbar ekonomisk tillväxt för alla och produktivitetspotential. Inom ansvarsområdet för rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) omsattes detta i ett flertal förslag till landsspecifika rekommendationer om att ta itu med bristen på arbetskraft och kompetens samt kompetensglappet, stärka utbildningssystemen, främja integration på arbetsmarknaden och ändamålsenliga åtgärder inom en aktiv arbetsmarknadspolitik, minska de negativa incitamenten till att arbeta inom systemen för beskattning av arbete och sociala förmåner samt stärka systemen för socialt skydd och social delaktighet. Detta ledde också till en strategi som främst är inriktad på att stärka konkurrenskraften, samtidigt som unionens sociala dimension upprätthålls för att säkerställa att ingen lämnas utanför.

För att ge ytterligare incitament till arbete uppmanas medlemsstaterna att ytterligare stärka den aktiva arbetsmarknadspolitik, bland annat genom riktade åtgärder för de som är underrepresenterade på arbetsmarknaden och genom att reformera skatte- och bidragssystemen. I kommissionens analys understryks vikten av att främja kvalitet i arbetet och bättre arbetsvillkor – med social dialog och kollektivförhandlingar som avgörande faktorer – i enlighet med nationell lagstiftning och/eller praxis. Detta anses vara nödvändigt för att undanröja hinder för deltagande på arbetsmarknaden och för att bidra till Europas attraktionskraft och konkurrenskraft, vilket också nyligen betonades i *ytrandet från sysselsättningskommittén om aspekter av sysselsättningskvalitet*²⁰.

²⁰ Se [yttrandet om aspekter av sysselsättningskvalitet](#), som utarbetades inför mötet i rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) den 19 juni.

I de nya rekommendationerna lades mycket stor vikt vid utbildning och kompetensutveckling som viktiga drivkrafter för ett konkurrenskraftigt och välmående Europa, och alla medlemsstater fick rekommendationer i detta avseende. Detta motiveras ytterligare av den senaste tidens trender som visar en nedgång i grundläggande färdigheter och långsamma framsteg när det gäller att öka deltagandet i vuxenutbildning. I detta sammanhang uppmanas medlemsstaterna att utöka möjligheterna till livslångt lärande, förbättra erkännandet av färdigheter, bättre anpassa läroplaner och undervisningsmetoder till arbetsmarknadens behov och förbättra utbildningens övergripande kvalitet och inkludering. Flera förslag till landsspecifika rekommendationer är därför inriktade på att ge mer riktat utbildningsstöd till mindre gynnade elever och stärka inkluderande utbildning, samtidigt som utbildnings- och kompetenspolitiken bör ta hänsyn till den växande efterfrågan på avancerade färdigheter och STEM-kompetens – särskilt inom strategiska sektorer med koppling till innovation och den gröna och den digitala omställningen – och ytterligare ta itu med bristen på arbetskraft och kompetens samt kompetensglappet.

På områdena social delaktighet och socialt skydd, särskilt pensioner, hälso- och sjukvård och långvarig vård och omsorg, ägnades i 2025 års förslag till landsspecifika rekommendationer vederbörlig uppmärksamhet åt frågor som rör både tillräcklighet och finanspolitisk hållbarhet. Medlemsstaterna rekommenderas att reformera sina pensionssystem – och komplettera med åtgärder som syftar till att förlänga arbetslivet – och att förbättra effektiviteten och ändamålsenligheten i andra förmåner för socialt skydd och social delaktighet. Samtidigt bör de bredda tillgången till grundläggande och sociala tjänster, inbegripet hälso- och sjukvård och långvarig vård om omsorg, genom att även ta hänsyn till territoriella skillnader. Som svar på de demografiska förändringarna och den därmed sammanhängande ökande efterfrågan på hälso- och sjukvård och långvarig vård och omsorg, anses en övergång till förebyggande, samhällsbaserade strategier vara avgörande. När det gäller fattigdom, särskilt barnfattigdom, rekommenderas medlemsstaterna att ta itu med dessa utmaningar, bland annat genom att förbättra de sociala transfereringarnas och det sociala biståndets ändamålsenlighet, täckning och tillräcklighet, samtidigt som deras finanspolitiska hållbarhet säkerställs. I förslagen till landsspecifika rekommendationer underströks även, i förekommande fall, utvecklingen när det gäller bostäder till överkomlig kostnad, som riskerar att undergräva levnadsstandarden.

Trots de *ad hoc*-arrangemang som krävdes för att slutföra 2025 års förslag till landsspecifika rekommendationer, säkerställde sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd samarbete med kommittén för ekonomisk politik och ekonomiska och finansiella kommittén (suppleanter) för att möjliggöra en effektiv granskning av flera övergripande politiska frågor.

I linje med gängse praxis ägde diskussionen om utbildnings- och kompetensrelaterade landsspecifika rekommendationer rum i sysselsättningskommittén med deltagande av delegater från utbildningskommittén. Hälsorelaterade landsspecifika rekommendationer diskuterades i kommittén för socialt skydd, där medlemmarna uppmanades att samordna med relevanta experter på nationell nivå.

Avsnitt 3

De viktigaste iakttagelserna om genomförandet av de landsspecifika rekommendationerna för 2024 och om läget i fråga om social konvergens i unionen

Multilateral övervakning är en av de viktigaste uppgifterna för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd inom ramen för den europeiska planeringsterminen²¹. Detta omfattar bland annat²² en ingående bedömning av de reformer, investeringar och bredare politiska åtgärder som genomförts till följd av de landsspecifika rekommendationer som rådet utfärdat under föregående planeringstermin. Den multilaterala övervakningen spelar därför en viktig roll genom att den stöder medlemsstaternas politiska åtgärder via utbyte av politisk kunskap och bästa praxis och främjar en gemensam förståelse av landsspecifika utmaningar i syfte att informera rådet.

²¹ För sysselsättningskommittén grundar sig förfarandet på artiklarna 148 och 150 i EUF-fördraget, medan det för kommittén för socialt skydd grundar sig på artikel 160 i EUF-fördraget. I den nya [förordning \(EU\) 2024/1263](#) bekräftades sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd höra till de relevanta kommittéer som ska involveras i den europeiska planeringsterminen i enlighet med deras respektive ansvarsområden. De två rådsbesluten om inrättande av kommittéerna ([2015/772](#), om upphävande av beslut 2000/98 för sysselsättningskommittén, och [2015/773](#), om upphävande av beslut 2004/689 för kommittén för socialt skydd) gav dem också i uppdrag att bidra till alla aspekter av den europeiska planeringsterminen inom sina respektive områden.

²² I sysselsättningskommittén omfattar den multilaterala övervakningsverksamheten även särskilda översyner av genomförandet av vissa rådsrekommendationer inom ansvarsområdet för rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) som riktar sig till alla medlemsstater. I kommittén för socialt skydd anordnas särskilda tematiska diskussioner eller förmedlas gemensamma rapporter för uppföljning av relevanta rådsrekommendationer.

Under 2025 bedömde båda kommittéerna genomförandet av de relevanta landsspecifika rekommendationerna för 2024 och, inom ramen för den nya landsspecifika analysen i ramen för social konvergens, diskuterade och drog de slutsatser även om det andra steget i kommissionens landsanalys avseende social konvergens. Vid alla landsspecifika granskningar baserades utvärderingarna på medlemsstaternas rapportering om de senaste åtgärder som vidtagits, åtföljd av andra medlemsstaters och kommissionens bedömning av dessa åtgärder. De landsspecifika slutsatserna godkändes ömsesidigt och bifogas detta yttrande.

3.1. Övergripande slutsatser från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd om uppåtgående social konvergens

Den 13 maj 2025 genomförde sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd en rad översyner av den sociala konvergensen på grundval av kommissionens analys av uppåtgående social konvergens i linje med ramen för social konvergens. Denna landsspecifika analys bidrar till övervakningen av utvecklingen avseende sysselsättning, kompetens och socialpolitik inom den europeiska planeringsterminen i linje med artikel 148 i EUF-fördraget. Den stöder också det nationella genomförandet av principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter och uppnåendet av EU:s överordnade och nationella mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsminskning för 2030, med vederbörlig hänsyn till respektive befogenheter och subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Översynerna omfattade de risker och utmaningar i samband med uppåtgående social konvergens som medlemsstaterna ställs inför och som analyserats i det andra steget av kommissionens landsanalys avseende social konvergens, som offentliggjordes den 11 april²³, samt i förekommande fall genomförandet av de landsspecifika rekommendationer för 2024 som utfärdats för dessa medlemsstater.

²³ Se [kommissionens andra steg av landsanalysen avseende social konvergens i linje med ramen för social konvergens](#).

- Mot bakgrund av starka och motståndskraftiga arbetsmarknader belyste det andra steget av analysen av ramen för social konvergens 2025 **utmaningar, särskilt när det gäller socialt skydd och social inkludering** på grund av vissa försämrade mönster samt när det gäller utbildning och kompetens. Utmaningar på arbetsmarknaden kvarstår dock också, särskilt när det gäller skillnader i arbetskraftsdeltagande och sysselsättningsgrad för specifika grupper (kvinnor, ungdomar, personer med funktionsnedsättning, tredjelandsmedborgare), betydande kompetens- och arbetskraftsbrister samt regionala skillnader som påverkar vissa medlemsstater. Att tillhöra en befolkningsgrupp som befinner sig i en utsatt situation är generellt sett alltför ofta en stark orsaksvariabel när det gäller utbildnings- och arbetsmarknadsresultat.
- Vissa medlemsstater står inför utmaningar som rör en ihållande **hög risk för fattigdom eller social utestängning**, särskilt när det gäller vissa grupper, svårigheter att inrätta effektiva system för socialt skydd som effektivt hanterar fattigdomsrisker samt stora inkomstskillnader, särskilt mot bakgrund av den höga inflationen under de senaste åren, som oundvikligen har haft en större inverkan på hushåll med låga inkomster och hushåll där ingen förvärvsarbetar. Barnfattigdomsnivåerna är också generellt sett fortsatt höga, vilket gör det mycket viktigt att fullt ut genomföra den europeiska barngarantin. Andra medlemsstater står fortfarande inför utmaningar när det gäller att förbättra tillgången till överkomlig hälso- och sjukvård och långvarig vård och omsorg, vilket är särskilt allvarligt mot bakgrund av den åldrande befolkningen. Att säkerställa tillgång till åtgärder för aktiv inkludering av hög kvalitet – som är integrerade med tillgång till grundläggande och sociala tjänster – bör förbli en prioritering i många medlemsstater, bland annat i syfte att minska ojämlikheten mellan befolkningsgrupper och mellan regioner och stärka den sociala sammanhållningen. Under de senaste åren har reformer och investeringar planerats eller genomförts, särskilt i syfte att öka arbetsmarknadsdeltagandet och de sociala förmånernas och pensionernas tillräcklighet samt öka tillgången till överkomlig hälso- och sjukvård och system för långvarig vård och omsorg. Potentiella avvägningar mellan tillräcklig finansiering och hållbarheten i det sociala skyddet och de sociala trygghetssystemen är fortfarande mycket relevanta i detta sammanhang, vilket understryker behovet av en ändamålsenlig och effektiv utformning av skatte- och bidragssystemen.

- **Vuxnas deltagande i fortbildning** är fortfarande lågt och ligger långt under EU:s mål – och i många fall även de nationella målen – för 2030. Fortsatta insatser för att förbättra utbildningssystemens kvalitet och göra dem rättvisare samt stärka de grundläggande färdigheterna förefaller brådskande, även i syfte att ta itu med ihållande skillnader i utbildningsresultat och kompetensnivåer med anknytning till socioekonomiska förhållanden. I detta sammanhang är personer med låg kompetens fortfarande de som är minst benägna att delta i utbildningsverksamhet och följaktligen dra nytta av den gröna och den digitala omställningen. Utmaningar kvarstår även när det gäller att ta itu med andelen unga som lämnar skolan med högst grundskoleutbildning, eftersom endast långsamma framsteg har konstaterats i detta avseende. Att man stärker kapaciteten att tillhandahålla väl utformade och mer målinriktade åtgärder inom en **aktiv arbetsmarknadspolitik**, i kombination med andra möjliggörande tjänster, är fortfarande avgörande för att ge människor i utsatta situationer och från underrepresenterade grupper egenmakt och förse dem med de färdigheter som krävs för att komma in, stanna kvar och göra framsteg på arbetsmarknaden, även mot bakgrund av den gröna och den digitala omställningen.
- Det är uppenbart att medlemsstaterna är angelägna om att ta itu med specifika utmaningar på utbildnings- och kompetensområdet, och många reformer och pågående program genomförs – även genom Europeiska socialfonden+ och faciliteten för återhämtning och resiliens – för att höja nivån på grundläggande och digitala färdigheter och reformera yrkesutbildningen och systemen för högre utbildning. Åtgärder håller också på att införas för att stärka integrationen av unga som varken arbetar eller studerar och personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden, bland annat genom det fortsatta genomförandet av ungdomsgarantin och genom incitament och informationskampanjer för arbetsgivare. Många av dessa åtgärder befinner sig dock i ett tidigt skede av genomförandet och har ännu inte gett resultat. Översynerna belyste också den fortsatta vikten av att använda robusta övervakningsverktyg och genomföra konsekvensbedömningar för att **utvärdera politikens effektivitet** och identifiera eventuella nödvändiga justeringar, även under genomförandet.

3.2. Övergripande slutsatser från sysselsättningskommittén

Den 19 mars höll sysselsättningskommittén sin årliga översyn av utbildning och kompetens i syfte att bedöma framstegen i arbetet med genomförandet av relevanta landsspecifika rekommendationer och ta itu med nya utmaningar som identifierats i verktyget för bedömning av sysselsättningssituationen och den sociala resultattavlan. En tematisk diskussion ägde rum på grundval av de viktigaste resultaten i den gemensamma sysselsättningsrapporten för 2025. Den 18 mars hölls dessutom ett gemensamt möte med sysselsättningskommittén och utbildningskommittén för att diskutera kommissionens meddelanden om kompetensunionen, den strategiska planen för utbildning inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik och handlingsplanen för grundläggande kompetens samt för att diskutera fallstudier om användningen av artificiell intelligens i utbildningssystemen.

- **Bristen på arbetskraft och kompetens** i EU-länderna minskade något under 2024 men är fortfarande hög, särskilt inom vissa nyckelsektorer för den gröna och den digitala omställningen, såsom STEM-sektorerna, samt de sektorer som påverkas mest av en åldrande befolkning, såsom vård- och omsorgssektorn. I ett läge med avmattade ekonomier men starka arbetsmarknader visar den ihållande bristen på arbetskraft och kompetens tydligt att strukturella kompetensglapp påverkar EU:s arbetsmarknader.
- EU är långt ifrån att nå **vuxenutbildningsmålet för 2030**. Endast tre medlemsstater har redan uppnått sina nationella mål och många fler släpar efter. Det krävs därför betydande och påskyndade insatser för att nå målet senast 2030. Politiken bör särskilt syfta till att förbättra deltagandet i vuxenutbildning för personer utanför arbetsmarknaden, personer med låg och medelhög utbildningsnivå och personer över 55 år vilka för närvarande deltar i utbildning i mindre utsträckning.
- Begränsade framsteg har gjorts på EU-nivå när det gäller **digitala färdigheter**, och drygt hälften av EU-medborgarna i åldern 16–74 år hade åtminstone grundläggande digitala färdigheter 2023. Det finns dock stora skillnader mellan medlemsstaterna och goda digitala färdigheter har minskat på ett oroväckande sätt bland ungdomar.

- Antalet inskrivna i **förskoleverksamhet och barnomsorg** har ökat under det senaste årtiondet, och sju medlemsstater har nått målet för 2030. Det finns dock fortfarande stora skillnader mellan EU-länderna och mellan sociodemografiska grupper, där personer från missgynnade socioekonomiska miljöer och människor som bor i avlägsna områden drabbas särskilt hårt.
- De **grundläggande färdigheterna** försämras på ett oroväckande sätt, och andelen underpresterande inom läsning, matematik och vetenskap ökar i de flesta medlemsstater. Bakgrund i en missgynnad socioekonomisk miljö är fortfarande den främsta orsaksvariabeln för underprestationer, och klyftan till de mer gynnade studenterna ökar. När det gäller kvaliteten på utbildningen skapar den ihållande lärarbristen utmaningar, som är allvarigare inom STEM-ämnena och i mindre gynnade skolor.
- Å andra sidan är EU på god väg att nå **målet om eftergymnasial utbildning**, men den högre utbildningens relevans för arbetsmarknaden behöver fortfarande förbättras för att ta itu med kompetensbristen på flera områden och åtgärda klyftorna mellan könen. Detta är särskilt relevant för STEM-ämnena, där flickor fortfarande är underrepresenterade. I detta sammanhang fortsätter medlemsstaterna att visa stort engagemang för att ta itu med de utmaningar de står inför när det gäller att förbättra utbildningsresultaten och jämlikheten i utbildningen, bättre anpassa läroplanerna till arbetsmarknadens behov, utveckla arbetskraftens kompetens och öka vuxnas deltagande i utbildning. Flera medlemsstater har inlett omfattande reformer, bland annat modernisering av läroplanerna och förstärkning av läraryrket, men effekterna av dessa reformer har ännu inte visat sig.
- Åtgärder genomförs också generellt för att ytterligare **förbättratillgången till program för omskolning och fortbildning, öka det riktade stödet till arbetssökande och anpassa yrkesutbildningens läroplaner till arbetsmarknadens behov**. Det finns dock i många fall ett behov av att accelerera dessa insatser och intensifiera politiken för att främja arbetskraftens rörlighet, locka kvalificerade tredjelandsmedborgare, ta itu med försämringen av grundläggande och digitala färdigheter och, i förekommande fall, ta itu med den ökande lärarbristen.

- Det starka orsakssambandet mellan socioekonomisk bakgrund och låga utbildningsresultat, minskat deltagande i utbildning och lärande och dåliga utsikter på arbetsmarknaden kräver större insatser från EU:s och medlemsstaternas sida för att säkerställa **tillgång till utbildning av god kvalitet** från tidig ålder för alla.
- En **djupgående konsekvensbedömning** av de åtgärder som genomförs för att ta itu med de utmaningar som medlemsstaterna står inför är avgörande så att de åtgärder som är mest framgångsrika kan fortsätta efter att fristerna för ESF+ och faciliteten för återhämtning och resiliens, som för närvarande finansierar de allra flesta av dem, har löpt ut.

Den 2–3 april höll sysselsättningskommittén sin årliga översyn om aktiv arbetsmarknadspolitik, beskattning av arbete och segmentering av arbetsmarknaden i syfte att bedöma framstegen i arbetet med genomförandet av relevanta landsspecifika rekommendationer och ta itu med nya utmaningar som identifierats i verktyget för bedömning av sysselsättningssituationen och den sociala resultattavlan. Utöver de landsspecifika översynerna ägde en tematisk diskussion rum på grundval av de viktigaste resultaten i den gemensamma sysselsättningsrapporten för 2025. Vice ordföranden för nätverket för offentliga arbetsförmedlingar uppmanades också att uppdatera sysselsättningskommittén om de offentliga arbetsförmedlingarnas verksamhet i medlemsstaterna.

- Arbetsmarknaden var fortsatt stark under 2024, men det finns fortfarande utrymme att frigöra **sysselsättningspotentialen hos personer från missgynnade grupper**, som fortfarande har svårt att komma in och stanna kvar på arbetsmarknaden. Detta är särskilt viktigt för att ta itu med den fortsatta stora bristen på arbetskraft och på längre sikt uppväga minskningen av befolkningen i arbetsför ålder till följd av den demografiska utvecklingen.
- Samtidigt som medlemsstaterna ökar sina insatser för att genomföra mer riktade aktiva arbetsmarknadsåtgärder, bland annat genom anställningssubventioner, och genom att stärka de offentliga arbetsförmedlingarnas kapacitet och tjänster, är **utgifterna för aktiva arbetsmarknadsåtgärder** fortfarande låga i vissa länder.
- **Skillnader mellan könen** observeras också, och kvinnor är mindre benägna att delta i aktiveringsåtgärder. Det krävs mer omfattande insatser för att öka de aktiva arbetsmarknadsåtgärdernas täckning, särskilt för personer i utsatta situationer och missgynnade grupper.

- Ofrivillig visstidsanställning och deltidsanställning, odeklarerat arbete, falskt egenföretagande och nya arbetsformer fortsätter att bidra till **segmentering av arbetsmarknaden**, vilket påverkar skillnaderna när det gäller tillgången till socialt skydd, karriärutveckling och möjligheter till kompetensutveckling.
- **Andelen visstidsanställda** minskade under 2024, men den låga andelen övergår till tillsvidareanställningar och en hög andel ofrivilligt visstidsanställda är fortfarande oroande i många medlemsstater.
- **Minskningen av ofrivilligt deltidsarbete** i nästan alla EU-länder är positiv. I vissa medlemsstater berörs dock fortfarande mer än 40 % av de personer som arbetar färre timmar, särskilt kvinnor.
- Det finns en omfattande vilja att ta itu med institutionella faktorer, inbegripet **lagstiftning om beskattning och anställningsskydd**, som ofta driver på segmenteringen av arbetsmarknaden, och att uppmuntra övergångar till tillsvidareanställningar. Åtgärder vidtas också för att integrera nya arbetsformer, såsom hybridarbete och distansarbete, i lagstiftningen.
- I många medlemsstater finns det fortfarande stort utrymme för förbättringar när det gäller att **flytta beskattningen från arbete till andra skattebaser** och se över utformningen av skatte- och bidragssystemen för att öka deltagandet på arbetsmarknaden och uppmuntra till längre arbetstider.
- **Utformningen av skatte- och bidragssystemen** behöver fortfarande förbättras i många europeiska länder, där betydande hinder för arbete kvarstår för personer utanför arbetskraften, arbetslösa, låginkomsttagare och den andra inkomsttagaren i hushållet. Denna bristande utformning är också en av de faktorer som ligger bakom skillnaderna mellan könen på arbetsmarknaden och påverkar i hög grad hushållens val när det gäller arbete, särskilt för den andra inkomsttagaren.
- Eftersom **omsorgsansvar** ofta i oproportionerlig utsträckning faller på kvinnor beror dessutom skillnaderna i sysselsättning mellan könen i många länder på bristen på lämplig förskoleverksamhet och långvarig vård och omsorg.

3.3. Övergripande slutsatser från kommittén för socialt skydd

Inom ramen för planeringsterminen för 2025 genomförde kommittén den 10–11 april 11 översyner av landsspecifika rekommendationer inom de politikområden som omfattas av dess behörighet, där särskilda utmaningar på områdena pensioner, hälso- och sjukvård och långvarig vård och omsorg behandlades. Alla landsspecifika granskningar baserades på medlemsstaternas rapportering om de senaste åtgärder som vidtagits, åtföljd av andra medlemsstaters och kommissionens bedömning av dessa åtgärder. De landsspecifika översynerna kompletterades med olika övergripande delar av den multilaterala övervakningen, med stöd av motsvarande tematiska diskussioner som anordnades vid mötena i kommittén för socialt skydd. I detta sammanhang höll kommittén för socialt skydd en ingående tematisk diskussion vid sitt möte i mars om ”integrering av politik till stöd för äldre personers ekonomiska aktivitet”, i samband med pensionspolitiken. Vid kommitténs möte i april anordnades en trepartsdiskussion för att se över genomförandet av 2024 års handlingsplan för arbets- och kompetensbristen i EU. Diskussionen inriktades på två områden, som rörde socialt skydd och social delaktighet, långvarig vård och omsorg samt utmaningar inom hälso- och sjukvården, närmare bestämt genom utbyte av åsikter om utvecklingen av den politik som syftar till att stödja aktivering av underrepresenterade grupper och ta itu med bristen på arbetskraft inom sektorn för långvarig vård och omsorg och hälso- och sjukvård. De övergripande resultaten bygger på workshopparna i landsöversynerna och slutsatserna från de ovannämnda tematiska diskussionerna.

I diskussionerna drogs slutsatsen att medlemsstaterna när det gäller aktivt åldrande tillämpade politiska åtgärder som omfattade följande:

- **Incitament för att förlänga arbetslivet/förbättrade incitament för att skjuta upp pensioneringen** genom förbättrad utvecklingstakt för pensioner + ytterligare bonusar/pensionsförmåner för äldre arbetstagare som stannar kvar på arbetsmarknaden efter den lagstadgade pensionsåldern.

- **Flexibla alternativ för pensionering:** möjlighet att kombinera förvärvsinkomst med pensionsförmåner och underlätta gradvis tillgång till pension genom gradvis minskning av arbetstiden eller övergång till deltidsarbete under de år som leder fram till pensioneringen.
- **Anpassade tröskelvärden** utifrån vilka ytterligare inkomster inte kommer att påverka pensionsutbetalningarna för att undanröja hinder för att kombinera inkomst från arbete med pensioner, vilket motverkas av full beskattning av ytterligare inkomster eller full betalning av socialförsäkringsavgifter.
- **Stöd till arbetsmarknadsutbildning och erhållande av kvalifikationer** inom ramen för aktiva arbetsmarknadsåtgärder för arbetslösa äldre arbetstagare och äldre arbetstagare som hotas av uppsägning och som en del av regelbunden kompetenshöjning under hela livet.
- **Lönesubventioner och subventionerad sysselsättning** som stöder återintegrering av äldre arbetstagare och system för återgång till arbete för att minska riskerna för tidigt utträde från arbetsmarknaden på grund av långa perioder av frånvaro från arbetet till följd av hälsoproblem.
- **Hållbar arbetsplatspraxis** för att undanröja hinder för äldre arbetstagares deltagande på flera områden: kontaktpersoner på arbetsplatsen, digitala färdigheter/användning av digital teknik, hybrid- och distansarbete, personalpraxis och smart åldershantering, vid sidan av riktade åtgärder för att ta itu med åldersdiskriminering och främja rättvis behandling av äldre arbetstagare.
- **Social dialog och kollektivförhandlingar** som stärker äldre arbetstagares rättigheter utöver de rättsliga miniminivåerna, inbegripet skydd mot uppsägning, främjande av säkerhet på arbetsplatsen och minskade fysiska och psykosociala risker, tillhandahållande av ytterligare semesterdagar, löner som baseras på tjänstetid och ytterligare rättigheter till ledighet för vård av anhörig.

Vid diskussionen om aktivt åldrande drogs generellt sett följande slutsatser:

- **Att ändra synen på och attityden till** den åldrande befolkningen är grundläggande både för enskilda beslut och för effektiva politiska åtgärder. Äldre personer bör, med tanke på att de har bättre hälsa och högre förväntad livslängd, ses som en värdefull tillgång snarare än som en belastning för samhället.
- Attityden bör ändras både för **enskilda beslut och för effektiva politiska åtgärder**. På individnivå bör äldres självkänedom och egna uppfattning om förmågan stärkas genom skraddarsydda kompetenshöjnings- och omskolningsåtgärder så att de bättre kan anpassa sig till den föränderliga arbetsmarknaden och den digitala miljön.
- När det gäller de särskilt uppmärksammade **hälsorelaterade utmaningarna** är förebyggande av arbetsoförmåga, anpassningar av arbetsplatsen och strategier för att säkerställa en framgångsrik återgång till arbetet efter långvarig sjukdom viktigt.
- **Incitament för att förlänga arbetslivet** bör ta hänsyn till olika yrkesgruppers skilda förmågor. Detta innebär att pensionering uppfattas som en process och att det är nödvändigt att anpassa pensionsmöjligheterna till olika yrkesprofiler.
- För att **dra nytta av den outnyttjade potentialen hos personer i åldersgruppen 60–64 år** när det gäller att öka deras sysselsättning, särskilt bland kvinnor, bör åtgärderna inriktas på behoven i samband med omsorgsansvar, t.ex. flexibla arbetstider, delpension och underlättande av återintegrering efter avbrott i karriären på grund av omsorgsansvar.
- **”Åtgärdspaketet”** bör omfatta pensioner, riktade aktiva arbetsmarknadsåtgärder, social- och jämställdhetspolitik, skraddarsydd företagspolitik och företagspraxis, inbegripet åldershantering och förebyggande hälsovård på arbetsplatsen, arbetsmarknadsparternas verksamhet och tillhandahållande av hälso- och sjukvårdstjänster.

När det gäller utmaningarna avseende bristen på arbetskraft genomför medlemsstaterna politiska åtgärder för att göra följande:

- **Förbättra samordningen med relevanta tjänsteleverantörer** och underlätta tillgången till möjliggörande och grundläggande tjänster för minimiinkomsttagare. Det har exempelvis inrättats portaler eller en enda kontaktpunkt mellan den offentliga arbetsförmedlingen och myndigheter som tillhandahåller förmåner (nationella institutioner för social trygghet/socialt bistånd) för arbetssökande och personer med svårigheter när det gäller social och yrkesmässig integration. I andra fall har de offentliga arbetsförmedlingarna ökat sitt samarbete på regional och nationell nivå genom att stärka partnerskapen med kommuner, icke-statliga organisationer och tjänsteleverantörer, t.ex. vårdcentraler.
- **Stärka de sociala stödsystemen när det gäller tillgång till möjliggörande och grundläggande tjänster**, med förbättrad tillgång till utbildningsmöjligheter, yrkesvägledning och social rådgivning, inbegripet budgetrådgivning för att förebygga skuldsättning. Vissa medlemsstater har infört bestämmelser för att öka flexibiliteten när det gäller att kombinera sysselsättning med sociala förmåner på vissa villkor, medan andra har antagit eller planerar åtgärder för att förbättra incitamenten för minimiinkomsttagare att arbeta.

Följande slutsatser drogs:

- När det gäller **aktiv inkludering** bekräftades det att inriktningen på **samordnade strategier**, samarbete och integration mellan de offentliga arbetsförmedlingarna och andra (sociala) tjänsteleverantörer för tillhandahållande av integrerat och individanpassat stöd är avgörande.
- Aktivering är inte bara relevant av ekonomiska skäl utan även för den sociala sammanhållningen.
- Minimiinkomst får **inte skapa en fattigdomsfälla** och det finns ett behov av stödjande arbetsförmedlingstjänster och riktad utbildning, som tillhandahålls i samarbete med arbetsmarknadens parter.
- Det är viktigt att **bekämpa stereotyper** för att se till att kvinnor, personer med invandrabakgrund och romer aktiveras.
- Slutligen betonades det i inläggen att övergångar från arbetslöshet och inaktivitet bör leda till sysselsättning inom ramen för **arbetstillfällen av god kvalitet, med inkomsttrygghet**, samtidigt som man undviker otrygghet och fattigdom bland förvärvsarbetande.

- **Inom sektorn för långvarig vård och omsorg och hälso- och sjukvård** är vikten av en **tillräcklig och hållbar personalstyrka** avgörande, bland annat med fokus på förbättrade löner och även andra åtgärder för fysiskt och psykiskt välbefinnande.
- För att åtgärda bristen i de berörda sektorerna krävs insatser för att **locka ungdomar** till sektorn, genom riktad grundläggande utbildning, samtidigt som den befintliga arbetskraften också bör få relevant riktad och kontinuerlig kompetenshöjning och fortbildning, med stor tonvikt på digitala färdigheter.
- Vårdyrket är fysiskt mycket krävande, vilket ökar risken för yrkessjukdomar, inbegripet muskel- och skelettbesvär och psykologiska problem. Därför bör politiska strategier, särskilt avseende **hälsa och säkerhet**, vara förebyggande.
- **Investeringsbehoven** i sektorerna är avgörande: små pilotprojekt bör utökas och potentialen hos ny teknik och nya innovationer (såsom digitala medicintekniska produkter och televård) bör utnyttjas fullt ut.
- **Territoriella ojämlikheter** när det gäller tillgången till tjänster är en utmaning som måste åtgärdas genom lämpliga åtgärder. Medlemsstaterna rapporterade om flera innovativa metoder, till exempel praxis med mobila kliniker, telemedicin och omfördelning av uppgifter från läkare till farmaceuter och sjuksköterskor.

Bilagor:

1. Landsspecifika slutsatser från sysselsättningskommitténs och kommittén för socialt skydds översyner av den sociala konvergensen 2025.
2. Landsspecifika slutsatser från sysselsättningskommitténs multilaterala övervakningsöversyner 2025.
3. Landsspecifika slutsatser från kommittén för socialt skydds översyner av det multilaterala genomförandet 2025.